

Відвага

Вогонь на передовій зовсім вщух. Лінію фронту, наче затишним пледом, ненадовго огорнула тиша. У вузькому, помітно притрушеному землею бліндажі, сидів військовий медик — Віктор. Його руки, які недавно рятувати життя, тепер відклали аптечку та підперли голову. Очі вдивлялися у темряву, яка заповнювала невеличкий простір.

Світло від старої гасової лампи тускло відсвічувало на потрісканих стінах. Віктор пригадував ранкові хвилини, коли в дорозі до позиції він ще відчував запах свіжої землі та весняної вологи. Зараз же ті запахи змішалися із запахом диму, крові і страху — суміш, що невід’ємно супроводжує передову.

Тепер, у затишній тиші бліндажу, серце билося по-іншому, а думки поверталися до дому, до сім’ї, до тих звичайних буднів, які так не схожі на дні війни.

"Що ж таке життя?" — подумав він. "Чи це лише боротьба за виживання? Чи це сила триматися, незважаючи ні на що? Чи, може, це час, проведений разом із близькими, який ми часто марнуємо на дурниці?"

Віктор знав, що завтра знову треба буде взятися за зброю, або за бинти. Але у нього є ця мить. І він дозволив собі бути просто людиною — зболяною, задумливою, але сповненою надій.

Він пригадав як ходив між пораненими, його руки діяли швидко і майстерно. Кожний рух мав сенс — рятувати, підтримувати, не давати болу здолати тих, хто ще вірив у життя. Але кожне не врятоване життя залишало в серці рану, яку не можна було забинтувати.

«Чому саме я?» — інколи з'являлося це питання. Але відповіді він не шукав. Його служба була і вибором, і покликанням. Медик на війні — це не просто лікар - це серце, яке підтримує життя у вирі смерті.

Віктор пригадував обличчя поранених, їхні очі, сповнені надії і страху. Він знав, що серед них були хлопці, які дивилися на нього, як на останню надію. Ці погляди в'їдалися в єство, снилися, спливали перед очима, мов слайди. Війна не лише калічила тіло, вона висмоктувала душу.

Темрява породжувала нові спогади: сім'я, якій він давно не писав листів; діти, які ростуть на відстані тисяч кілометрів; дружина, усмішка якої світло у темряві. Він думав про це, ніби тримав у руках крихти власного життя, що зовсім не вписувалися у воєнні будні.

Незважаючи на це, Віктор бачив і маленькі хвилини радості: сміх побратимів, ранкове сонце. А головне, відчуття того, що він живий і здатен боротися не лише за себе, а й за інших.

Втома взяла своє. Віктор почав занурюватися у сон, нетривкий та полохливий, мов заєць.

У бліндаж зайшли двоє. Віктор швидко розплющив очі та інстинктивно взяв зброю до рук.

- Ми ступили з миром на вашу землю - сказала спокійно перша істота.

- Одні вже ступили, хай їм, зовсім не з миром, ще вас тут не хватало - не здивовано відповів Віктор. - Хлопці, кевайте звідси п'ятами. Тут не найкращі місця, і зовсім не мирні. Богом прошу, ноги в руки, і поки не почався кулеметний обстріл, тікайте. Бо буде вам мир, і до миру.

- Ви не здивовані побачити нас? - запитала друга істота.

- Ой, хлопці, кого ми тільки тут не зустрічали. - Віктор опустил зброю, зрозумівши, що істоти беззбройні. - Чого вам треба?

У мерехтінні сяйва від майже погасшої лампи прибульці були схожі на двох костюмованих акторів: чудернацько одягнені, високі, з прозорою шкірою, що плавно переливалася бірюзовим, з великими очима, що відбивали світло лампи, лише голос був схожий на штучний, наче змонтований, проте зрозумілий Віктору.

- Тут така справа. Ми прибули з планети Трал'Зор. На нашій планеті ми не репродукуємо життя природнім шляхом. Для гармонії та порядку усе програмується штучним інтелектом: починаючи від статі, кольору волосся та очей, тембру голосу, закінчуючи емоціями, що теж запрограмовані і керовані штучним інтелектом. Але у зв'язку з тим, що у нас немає правопорушень, злочинності, та взагалі будь яких виявів непокори, нам не потрібно було програмувати таке почуття як "відвага". А зараз нашу планету спіткала біда. Із іншої сонячної планети суне армія роботів, що прагнуть знищити нас. Ми змушені створювати військо. Нам треба зрозуміти поняття "відвага", щоб детально описати алгоритм дій у систему. Ми спостерігали за безліччю сторін вашої планети, і таких, як ви, не зустрічали. Друже, скажи нам, що таке "відвага"?

Віктор повільно повернув голову і, трохи подумавши, почав відповідати:

- Ну, відвага... Це не лише про байдужість до страху чи небезпеки. Це змога протистояти їм, знаючи, що можеш втратити все... і все одно йти вперед. Це коли допомогти комусь, значно важливіше за своє життя. Це коли дивишся у очі смерті, але все одно йдеш в ва-банк.

Прибульці уважно слухали, їхні очі почали сяяти яскравіше, ніби вони зрозуміли, або, принаймні, зробили якісь висновки.

- Ми пробували створити схожий код та запрограмувати його в алгоритм дій, але у критичній ситуації підопічний втрачав контроль. Його система

просто вимикалась і вибивала помилку— промовила істота з тихим металевим голосом.

- У вашому світі все штучне та беземоціональне, так? — перепитав Віктор.— А в нас війна, емоції навіть дуже реальні. Відвага — це не те, що можна створити рядками коду чи алгоритмом. Це — почуття, досвід і внутрішній вибір, який народжується у найскрутніший час. Той народжується, на жаль, не в усіх. - Віктор не поспішно махнув рукою та втомлено видихнув.

Прибульці трохи відступили, і їхній лідер задумливо прошепотів:

- Ми завжди прагнули синтезувати найкращі людські якості. Більшість нам успішно вдалося. Натомість відвага в наших системах автоматично вибивала помилку та перекидала геть на інше поняття - “дурість”. Штучний інтелект не може вловити ту межу, що лежить між страхом і героїзмом.

- Оооооооо, труба вам хлопці. - Віктор розсміявся. - Так, — кивнув.— Іноді відвага — це ніщо інше як дурість.

Прибульці теж усміхнулися — хоч і не зовсім так, як це роблять люди.

- На жаль, я нічим вам не допоможу. По-людськи шкода вас. Ми тут теж відвойовуємо право жити на своїй землі, шкода що кров'ю найкращих. Можу лише порадити - відходьте від того штучного. Емоції - це вогонь, який живить нас, він недосяжний жодній системі та не підпорядковується алгоритмам. Ви переможете лише тоді, коли будете усвідомлювати, за що боретесь.

На задньому плані почулася канонада вибухів.

- Вам вже час, хлопці. Зараз тут буде “гаряче”.

Прибульці зникли в тиші ночі, так само несподівано, як і з'явилися.

Віктор ще раз поглянув на зоряне небо, і з легким усміхом прошепотів у пустоту ночі:

- Можливо, саме в цьому і є суть життя — не в штучно створених ідеях, а в переживаннях, які формують нас.

